

נוסח השבועה שנקבע בסעיף 5 ה

" אני נשבע באלוקים, כי עדותי בבית משפט זה היא עדות אמת, האמת כולה,
והאמת בלבד "

עד מומחה זרועו הארוכה והמקצועית של השופט

תפקידו לפרוש בפני בית המשפט את הידע בתחום מומחיותו

עד מומחה הוא לעיתים קרובות הצד המכריע את פסק הדין.

• בתי המשפט ומשפטנים זקוקים לחוות דעת מקצועית להכרעה במחלוקות בתחום המקצוע.

כתיבת חוות דעת היא מלאכת מחשבת, המחייבת איזון בין הידע המקצועי של המומחה לבין יכולת ההבנה וההפנמה של הקורא.

בכתיבת חוות דעת משפטית יש להביא בחשבון את רמת הידע של הקורא בתחום, את כמות המידע הרלוונטי עבורו ואת היכולת שלו לקבל החלטה בהסתמך על חוות הדעת.

חשוב שהמומחה המקצועי ידע אם הוא כותב חוות דעת מטעם צד או מטעם בית המשפט,

חוסר האונים של הממסד, מעניק לציבור את האפשרות לקבל שרות משפטי זמין, מהיר המעוגן בחוקי המדינה, זאת מתוך רצון לתעל תהליכי מריבות וסכסוכים הפוגעים בסופו של יום בחברה כולה.

עד מומחה על פי הבינה המלאכותית

- **עדים ממלאים תפקיד חשוב מאוד בתיקים פליליים. הם עוזרים להבהיר מה קרה על ידי כך שהם מספרים לשופט או לחבר המושבעים את כל מה שהם יודעים על אירוע.**
- **עד הוא מישהו שיש לו מידע רלוונטי על פשע. הן עורך הדין של הממשלה והן הנאשם יכולים לדרוש מעדים להגיע לבית המשפט כדי לספר את המידע הזה לשופט, ולפעמים לחבר מושבעים.**
- **עדים חייבים להישבע או להצהיר חגיגית שהם יגידו את האמת בבית המשפט. במקרים מיוחדים, עדים מתחת לגיל 14 או בעלי לקות אינטלקטואלית יכולים פשוט להבטיח לומר את האמת.**

סוגי עדים

- סוגי עדים
- ישנם שני סוגים של עדים בתיק פלילי: עדים רגילים ו- עדים מומחים.
- עד רגיל
- עד מומחה
- מי זה העד הזה?
- **עד רגיל** הוא מישהו שראה או שמע באופן אישי משהו על הפשע. עד רגיל יכול להיות השוטר שביצע את המעצר או אדם שהיה בזירת הפשע.
- **עד מומחה** הוא מי שיש לו מומחיות מיוחדת לגבי אלמנט של העבירה. עד מומחה יכול להיות רופא, פסיכולוג, רואה חשבון וכו'.

על מה העד יכול לדבר ?

- עדים רגילים חייבים לענות על שאלות עורכי הדין ולספר לשופט מה ראו או שמעו. הם לא נותנים את דעתם על מה שקרה.
- עדים מומחים מפרשים את עובדות המקרה ונותנים את דעתם (למשל, חוות דעת על מצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה).
- המידע שנמסר על ידי עדים הופך לחלק מהראיות. הראיות קובעות אם הנאשם אכן ביצע את הפשע.
- השופט או חבר המושבעים שוקלים את כל הראיות, כולל מה שהעדים אמרו, כאשר הם מחליטים אם הנאשם אשם או חף מפשע.

"הליך זה של מינוי מומחה מטעם בית המשפט מקל על הדיון, מייעלו ומקצרו וראוי לעודדו. בית המשפט נעזר בבעל מקצוע שהוא אובייקטיבי, שאין לו נגיעה לעניין הנדון ולבעלי הדין. בוחן הוא את הסוגייה כשופט עצמו, ללא משוא פנים".

- **כאשר מתנהלת תביעה המצריכה ידע מקצועי (ולא ידע משפטי אשר יש לשופט), אז ניתן לעשות שימוש בעדות של עד מומחה.**
- **בתביעה העוסקת ברשלנות רפואית יזמן לבית המשפט רופא שהתמחה בתחום הנידון בתביעה. הן התביעה והן ההגנה יכולות לזמן עד מומחה שיתמוך בטענות של כל צד.**
- **חוות הדעת של המומחה מוגשת בכתב, ולצד השני במשפט יש זכות להגיש חוות דעת נגדית. לעיתים, גם בית המשפט עשוי לזמן עד מומחה.**
- **זימון של עד מומחה מתקיים כאשר "בית המשפט סבור כי יוכל להפיק תועלת מפרי ניסיונם בבואו להחליט בנושא או בנושאים העומדים להכרעה לפניו."**

**אין כוונת בית המשפט כי המומחה יכתיב לו פסק דין
או יחליף את מושבו על כס השיפוט.**

ערכה של עדות שבעל-פה ומהימנותם של עדים הם ענין של בית המשפט להחליט בו על פי התנהגותם של העדים, נסיבות העניין ואותות האמת המתגלים במשך המשפט והן מפסיקתו של בית המשפט היונקת מסעיף זה ומכללו הנזכר של המשפט העברי.

שעתו היפה של בית המשפט

- "האמת העובדתית" היא האמת אליה בית המשפט שואף להגיע.
- "האמת המשפטית" היא האמת אליה מגיע בית המשפט
- שעתו היפה של בית המשפט היא כאשר ה"אמת המשפטית" זהה ל"אמת העובדתית"
- על אף כיבית המשפט אינו סמכות עליונה בנושאים מקצועיים.

מבחן הדילמה שבין שני עדים מומחים.

- לקבל עד מומחה אחד שישקיף את המשיב שנפגע בעבודה רחמנא ליצלן, כמעט כשבר כלי,
- ואילו העד האחר יציג את הנפגע כאדם מן היישוב הכשיר לעבודה במידה רבה מאד.
- בהלכה מוזכרת הסתמכות על מומחים, המכונים "בקיאים", בהקשרים שונים, למשל בנוגע לגביית חובות מנכסי החייב. (שולחן ערוך חו"מ קיד, ד):

נוהל פסול בהכנת חוות דעת לבית המשפט מומחה

- קיים נוהג פסול של הכנת חוות דעת מקצועית והגשתה, במסווה של חוות דעת אובייקטיבית, תוך הסתרה או התעלמות ממידע חשוב – נותן חוות הדעת הוא בעל עניין בנושא חוות דעתו – בין אם הוא עובד שכיר של החברה שעבורה הכין את חוות הדעת, בין אם הוא מנהל או שותף בה, ובין אם הוא בעל עניין בנושאי הליקויים הנטענים מכוח היותו מעורב בבניה בה מדובר.

- כשבית המשפט פוסל חוות דעת מקצועית בטענה כי לא נערכו על ידי המומחה בדיקות קרקע, או שלא בוצעו על ידי המומחה מטלות אחרות, אשר לדעת בית המשפט הן חיוניות כחלק עיקרי מחוות הדעת - יש לבדוק היטב, מי התרשל כאן, השופט או המומחה.

לפעמים מומחה יוצא מגדרו, כדי לרצות את רצונו של שולחו ומשלם שכרו, ובכך הוא עלול לגרום למזמין חוות הדעת נזק ולא תועלת.

צריך לתת חוות דעת אובייקטיבית וחסרת פניות, ולא לנטות, על חשבון האמת המקצועית, לטובת הצד לדיון שמשלם את שכרו.

ממה צריך לחשוש עד מומחה

- שיטות חקירה של מומחים מעוגנות בהלכה העברית הקדומה - המבהירה כי כדי להגיע לחקר האמת, מותר לעשות שימוש בחקירה "מאיימת", ולא צריך להיזהר יותר מדי בכבודו של המומחה העומד לחקירה בבית המשפט.
- ההלכה הפסוקה קובעת כי מעמדו של מומחה בית משפט הינו מעמד רם ונעלה, ורק במקרים יוצאי דופן יסטה בית המשפט מקביעות המומחה אותו הוא מינה.

מתי עדות מומחה ההופכת לעדות רגילה ?
יש לדעת כי על פי תקנות האתיקה הכתובות כמו גם על פי אלה

שאינן כתובות והן חייבות להיות בתודעת כל ממונה בטיחות
מומחה,

קיימת חובת הנאמנות למקצוע בצד חובת הנאמנות למזמין,
וכאשר יש התנגשות בין שתי חובות אלו, הממונה על הבטיחות
המומחה אינו יכול לתת חוות דעת.
עליו לסרב לחוות דעתו כדי שלא ייפגע לקוחו, וכדי שלא תינתן חוות
דעת שקרית.

דבריו של נשיא בית המשפט העליון (כתוארו אז) מאיר שמגר
בע"א 4218/90 חפצי בה בע"מ נ' כרמן ואלכסנדר להנר,

• להלן ציטוט:

המומחה אשר מונה ע"י בית המשפט, לא היה מומחה
שמונה בהסכמה.

משקלה של חוות הדעת היה כמשקל חוות הדעת של
הצדדים.

האם עד מומחה יכול לדבר עם שופט לפני דיון

- לדברי נשיא בית משפט העליון:
ברק אומר, כי ככלל אין זה ראוי ששופט ינהל עם עד מומחה שיחות בלשכתו מחוץ למסגרת הדיון הפורמלית.
עם זאת בעצם קיום השיחה אין עילה לפסול את השופט שכן לא קיים חשש ממשי במקרה זה למשוא פנים.

dreamstime.com ID 26092197 © Lisa F. Young

שבועת העד

נוסח השבועה שנקבע בסעיף 5 הוא:

" אני נשבע באלוקים, כי - עדותי בבית משפט זה היא עדות אמת, האמת כולה, והאמת בלבד "

• דין אזהרה לפי חוק זה כדין שבועה לעניין חוק העונשין, התשל"ז -1977, ולעניין חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו - 1955.

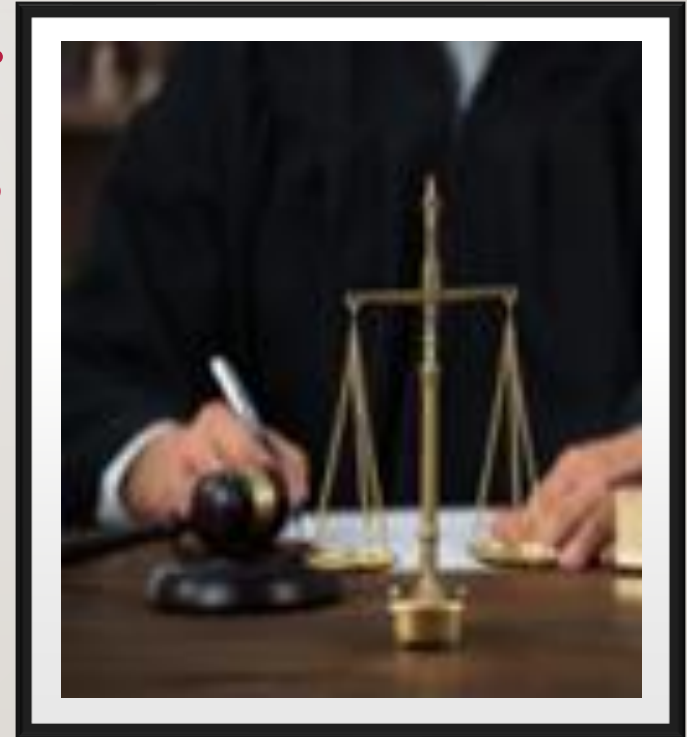
• עד העומד להעיד, בכל הליך שיפוטי או מעין שיפוטי, מזהירים אותו תחילה, בלשון המובנת לו, **כי עליו להעיד את האמת בלבד ואת האמת כולה, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן.** נתקבל בכנסת ביום י"ז באב התש"ם (30 ביולי 1980).

• העד ישיב כי הבין את האזהרה וכי הוא מתחייב לעשות כן.

רשימת סוגי תיקים (הליכים משפטיים) כל הקיצורים במערכת המשפט בישראל

• באתר

• <https://protocol.co.il/legal-proceedings/>

וזאת לעדות כי

מוישה זוכמיר

השתתף בהשתלמות

עד מומחה מקצועי

מצ"ב אישור כשירות 1125123 אשכול 5 עלפי נספח 3 לנוהל הכרה בימי השתלמות עבור ממוני הבטיחות באישור מנהל הבטיחות - משרד העבודה.

"ודרשת וחקרת ושאלת היטב"
(ספר דברים, פרק י"ג, פסוק ט"ו)

הריני לאשר בזאת כי ממונה הבטיחות הנ"ל השתתף בהכשרת "עד מומחה מקצועי בתחום הבטיחות"

ולראיה באתי על החתום - יעקב עזרא - מנהל תוכנית ההכשרה - יו"ר ארגון הממונים על הבטיחות והגיהות.